

УДК 37.09

ВІДКРИТІ ОСВІТНІ ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ЯК ІНФОРМАЦІЙНИЙ БАЗИС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Кашина Г.С., к. пед. н., доцент,
доцент кафедри освіти дорослих

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Інформаційна революція, що стала рушійною силою розвитку інформаційного суспільства, створила технологічну платформу для реалізації соціальних, освітніх та культурних проектів у всьому світі. Виробництво знання, його зберігання і швидкісна передача на основі високих інформаційних технологій стають основним ресурсом людства.

Інтеграція освітніх систем різних країн, використання досвіду провідних університетів світу, створення єдиного світового освітнього простору є нагальною необхідністю розвитку світової спільноти. Через створення єдиного освітнього простору вирішуються проблеми визнання освітніх систем у Болонському процесі, побудова транснаціональної освіти впродовж життя, критерії та процедури оцінки іноземних кваліфікацій та періодів навчання, міжнародного доступу до освіти, Європа – США.

Ключові слова: *єдиний освітній простір, дистанційна освіта, неперервна освіта.*

Информационная революция, которая стала движущей силой развития информационного общества, создала технологическую платформу для реализации социальных, образовательных и культурных проектов во всем мире. Производство знания, его хранение и скоростная передача на основе высоких информационных технологий становятся основным ресурсом человечества.

Интеграция образовательных систем разных стран, использование опыта ведущих университетов мира, создание единого мирового образовательного пространства является насущной необходимостью развития мирового сообщества. Через создание единого образовательного пространства решаются проблемы признания образовательных систем в Болонском процессе, построение транснационального образования на протяжении жизни, критерии и процедуры оценки иностранных квалификаций и периодов обучения, международного доступа к образованию, Европа – США.

Ключевые слова: *единое образовательное пространство, дистанционное образование, непрерывное образование.*

Kashyna H.S. OPEN EDUCATIONAL ELECTRONIC RESOURCES AS AN INFORMATION BASE FOR POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION

The information revolution, which has become the driving force behind the development of the information society, has created a technological platform for the implementation of social, educational and cultural projects around the world. Knowledge production, its storage and high-speed transmission on the basis of high-level information technologies become the main resource of mankind.

The integration of educational systems from different countries, the use of the experience of the leading universities of the world, the creation of a single world educational space is an urgent need for the development of the world community. Through the creation of a single educational space, the problems of recognition of educational systems in the Bologna process, the construction of transnational education throughout life, criteria and procedures for assessing foreign qualifications and periods of study, international access to education, and Europe-USA are addressed.

Key words: *single educational space, distance education, continuous education.*

Вступ. Швидка зміна у ХХ столітті технологічного базису, способів передачі та зберігання інформації, а також способів, швидкості і обсягу передачі інформації спричинили інформаційну революцію. Інформаційна революція створює технологічну платформу для реалізації соціальних, освітніх та культурних проектів у всьому світі. Виробництво знання, його зберігання і швидкісна передача на основі високих інформаційних технологій стають основним ресурсом людства.

Епоха інформаційного суспільства заснована на розвитку таких ключових ресурсів, завдяки яким здійснюються різні

ефективні проекти в економіці, промисловості, наукової діяльності та насамперед освіти. Сьогодні можна вже говорити у планетарному масштабі про інформаційне середовище, яке забезпечується існуванням глобальної інформаційної інфраструктури. Інформаційна мережа має важливе стратегічне значення для реалізації економічної і політичної експансії більш розвинутих у технологічному відношенні країн. Інформаційна сфера є однією з найважливіших складових ноосфери.

Інформаційна революція і формування нового типу суспільного устрою – інформаційного суспільства – висувають інформа-

цію і знання на передній план соціального та економічного розвитку. Зміни у сфері освіти нерозривно пов'язані з процесами, що відбуваються у соціально-політичному та економічному житті світу. Саме з цих позицій спробуємо виділити і проаналізувати основні тенденції світової освіти.

Постановка проблеми. Однією зі складових навчального процесу у сучасній педагогіці є відкриті освітні ресурси, які використовують для забезпечення навчально-виховного процесу за класно-урочною, самостійною, індивідуальною, дистанційними та змішаною формами навчання. Наразі вирішується завдання ефективного використання відкритих електронних освітніх ресурсів для конструювання та організації взаємодії всіх суб'єктів навчального процесу у системі післядипломної педагогічної освіти.

Зі застосуванням і створенням відкритих електронних освітніх ресурсів, які дозволяють керувати групою, самостійною та індивідуальною роботою на принципово новому організаційному рівні, пов'язані перспективи розвитку різних технологій навчання. Уміння викладача застосовувати електронні освітні ресурси у практиці навчання та виховання є складовою його компетентності у галузі використання інформаційних і комунікаційних технологій – ІКТ-компетентності.

Для організації навчального процесу зі застосуванням відкритих електронних освітніх ресурсів викладачу необхідно вміти здійснювати пошук і відбір освітніх ресурсів у відповідності з умовами, визначати доцільність їх використання на різних етапах заняття, проводити оцінку результатів діяльності студентів зі застосуванням електронних освітніх ресурсів. Однак поява нових типів електронних освітніх ресурсів викликає необхідність підвищення якості електронних освітніх ресурсів та визначення критеріїв їх оцінювання.

Процес формування та удосконалення висококваліфікованого фахівця у сучасному університеті оснований на тому, що студенту необхідно опрацювати значну кількість інформації. Наразі в освіті окреслено такі світові тренди в інформатизації навчального процесу:

- розширення застосування відкритої освіти та застосування дистанційних технологій навчання з усіх напрямів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців;

- впровадження індустрії електронних підручників, електронних навчальних курсів;

- постійний вихід на ринок нових постачальників технологій та платформ для e-learning;

- стандартизація електронного навчального контенту та електронних освітніх середовищ;

- розвиток системи дистанційного навчання та інтеграції мереж електронних університетів в єдину освітню світову систему.

Зростання обсягу самостійної роботи студента, перехід до індивідуальних форм навчання, впровадження системи дистанційної освіти, забезпечення якості усіх форм навчального процесу потребують упровадження у навчальний процес сучасного навчального контенту, який містить передові наукові розроблення та інноваційні технічні рішення світового рівня на засадах концепції відкритої освіти.

Проблема використання електронних освітніх ресурсів виникла практично одночасно з появою перших видань на компакт дисках і ресурсів в Інтернеті. Складність проблеми використання сучасних відкритих електронних освітніх ресурсів підвищується внаслідок того, що інтерактивний мультимедійний контент відображає останні досягнення у галузі інформаційних систем та комп'ютерної техніки на зміст навчальної дисципліни, утворюючи інноваційні якості електронних освітніх ресурсів.

Вирішення проблеми впровадження електронних освітніх ресурсів в освітній процес в Україні розпочалося із затвердження Положення про електронні освітні ресурси Наказ МОН України від 01.10.2012 № 1060 [3], в якому узагальнено визначення поняття електронних освітніх ресурсів, здійснено класифікацію електронних навчальних ресурсів, порядок їх розроблення та впровадження.

Тому актуальним є розроблення та впровадження електронних освітніх ресурсів в освітній процес з визначенням надалі рівня їх якості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження розроблення та впровадження електронних освітніх ресурсів ведуться вченими у різних напрямках. Так змістовно-методичні показники, дизайн-ергономічність та техніко-технологічність розглядалися у працях В. Роберт [7], І.Е. Вострокнутова [3]; проблеми впровадження електронних освітніх ресурсів у навчальний процес відображено В.Ю. Биковим, В.В. Лапінським [1], В.П. Вембер [2]; критерії якості електронних освітніх ресурсів для платформ дистанційного навчання визначені Н.В. Морзе, О.Г. Глазуновою [6]; критерії оцінювання електронних навчальних інформаційних ресурсів розкрито Г.М. Кравцовим [5]; педагогічне проектування особистісно-орієнтованих електро-

них освітніх ресурсів досліджено В.В. Гурим (Росія) [4].

Аналіз результатів дослідження свідчить про недостатню вивченість проблеми впровадження електронних освітніх ресурсів у систему післядипломної педагогічної освіти.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні значення відкритих освітніх ресурсів в інформаційному забезпеченні післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моделювання складних процесів, що включають «людський фактор», неминуче передбачає прийняття концепцій, безпосередньо пов'язаних з еволюцією інформаційного суспільства. Виробництво знання, його зберігання і швидкісна передача на основі високих інформаційних технологій стають основним ресурсом людства. Ключовою концепцією стає концепція суспільства, заснованого на знаннях.

Така форма переходу суспільства у суспільство знань вимагає чіткого розуміння умов, структури, плану переходу та необхідності майбутніх змін, що може забезпечити саме процес моделювання. Побудова майбутньої моделі визначається наступними умовами:

- наявністю факторів, що вказують на цифровий розрив між різними країнами, регіонами країни;

- нерівномірністю економічного, соціального та технологічного розвитку регіонів України, що викликане нерівномірним розподілом факторів економічного та соціального зростання;

- потребою у науково-методичному забезпеченні вирішення проблем щодо зростання ролі знань як однієї з основних рушійних сил розвитку інформаційного суспільства.

Інформаційне суспільство характеризується передусім розвитком комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. В основі такого процесу знаходяться інформаційні системи і мережі. Головним стратегічним ресурсом є інформація, але не у повсякденному її розумінні – відомості про різні події, а як високотехнологічний контент, вихідні дані для виробництва нової інформації для інтенсифікації усіх процесів.

За цих умов процеси розвитку людини і суспільства сприймаються системою освіти як виклики та проявляються у:

- різкому зростанні обсягів інформації;

- необхідності створення додаткових умов для індивідуального розвитку особистості;

- неможливості забезпечення рівного доступу до освіти всім бажаючим;

- підвищення вимог до якості освіти;

- необхідності створення умов для реалізації концепції навчання впродовж життя людини;

- підвищення якості управління освітою на всіх її організаційних рівнях, а також управління навчально-виховним процесом.

Успішне розв'язання за допомогою системи освіти певних проблем, поява яких зумовлена усвідомленням як самих викликів, так і необхідності відповідати на них та відбуваються за умов об'єктивного довготривалого протікання переважної більшості освітніх процесів та основних процесів їхніх змін, а також зазвичай на фоні обмеженості фінансових та інших ресурсів, що виділяються на освіту.

Необхідність реагування на потреби особистості, виклики інформаційного суспільства та процеси їх розвитку стверджує *нову освітню парадигму. Нова освітня парадигма полягає у необхідності забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх* (у тих випадках, коли наявність сертифікату про загальну і/або відповідну професійну освіту є обов'язковою), для тих, хто має бажання і потребу (внутрішньо або зовнішньо мотивовані) *навчатися впродовж життя і хто має для цього можливості* (час, стан здоров'я, сімейні обставини, завантаженість на роботі тощо).

Відповідно формується система сучасних цілей освіти, досягнення яких має забезпечити відповідний характер її розвитку. У свою чергу, сучасні завдання системи освіти передбачають розвиток змісту освіти і педагогічних технологій, що застосовуються у навчально-виховному процесі, а також розвиток технологій управління освітою.

Необхідною умовою побудови якісної моделі відкритої освітньої системи є виділення груп людей, для яких вона будується. Насамперед це люди – доросле населення, в яких проблеми освіти проявляються у появі нових і додаткових потреб щодо отримання за сучасних умов якісної освіти, і, передусім, у забезпеченні зручного і рівного доступу до якісної освіти та підвищенні мобільності та гнучкості навчання.

У другій – працівники системи освіти (насамперед, учителі, науково-викладацькі кадри, методисти, інші кваліфіковані працівники навчальних закладів і науково-методичних установ), які організують, здійснюють і забезпечують навчально-виховний процес і які є основними творцями і рушійною силою перебудов у освіті, ці проблеми типово проявилися у необхідності змін методів, засобів, форм і технологій навчальної діяльності, що вже застосову-

ються і вже успішно опановані. Це, у свою чергу, часто викликає у працівників системи освіти потребу у додатковому якісному навчанні, перенавчанні або підвищенні кваліфікації, що у цьому аспекті поєднує цю, другу групу людей з першою.

У третій групі – посадові особи, які відповідають за стан і розвиток освіти (політики, урядовці, керівники і працівники органів управління освітою і навчальних закладів). Саме проблеми становлення нової освітньої парадигми проявилися в усвідомленні необхідності задоволення сучасних освітніх вимог суспільства і потреб людини, у тому числі тих членів суспільства, які за об'єктивних або суб'єктивних причин, наприклад, через вік або стан здоров'я, не усвідомлюють чи не поділяють необхідності змін; у необхідності здійснення системних заходів, що забезпечило б бажані (заплановані) зміни у системі освіти. Це, у свою чергу, часто спричинює у посадових осіб потребу у додатковому якісному навчанні, перенавчанні або підвищенні кваліфікації, що у цьому аспекті також поєднує цю, третю категорію членів суспільства з першою.

Тобто, так чи інакше, на тому чи іншому етапі життя всі зазначені категорії членів суспільства виступають як учні і звертаються (мають звернутися) до послуг системи освіти. У свою чергу, система освіти повинна забезпечити бажання, прагнення і сподівання учнів щодо отримання якісної освіти у найбільш сприятливих для них умовах.

Можна виділити такі чинники, що визначились і застосовуються як інструменти модернізації освіти, і врахування яких має сприяти розв'язанню проблем сучасного етапу розвитку системи освіти:

- інтеграційні процеси в освіті (інтеграція освітніх стандартів, змісту освіти, її навчально-методичного забезпечення, методів, засобів, ресурсів і технологій, організаційно-функціональної і структурної будови системи освіти і системи управління нею тощо);

- демократизація процесу здобуття освіти (розвиток і широкомасштабне запровадження механізмів та інструментів свободи вибору, рівні можливості отримання освіти незалежно від соціального статусу учнів та їхніх батьків, рівний доступ до якісної освіти широких верств населення незалежно від місця проживання, порівнянність дипломів, кредити, мобільність на ринках, єдина двоступенева вища освіта, наближені програми підготовки, уніфіковані інтерфейси взаємодії з різними системами освіти і навчальними закладами тощо; люди з обмеженими розумовими і фізичними можливостями теж мають право на осві-

ту, яку мають запропонувати і забезпечити навчальні заклади, що застосовують у навчанні та вихованні методи і засоби спеціальної педагогіки);

- інформатизація освіти, що відповідає цілям і завданням формування інформаційного суспільства і, у даному контексті, передбачає створення єдиного інформаційного освітнього простору – змістовно-предметної, комп'ютерно-технологічної та інформаційно-комунікаційної платформи інтеграції і демократизації освіти.

Об'єктивний вплив цих чинників на розвиток системи освіти, з одного боку, та зазначені зміни потреб тих, хто навчається, – з іншого, якраз і формують сучасні принципи, цілі, обмеження, механізми та інструменти розвитку системи освіти, сукупність яких будує концептуальну модель нової освіти, яку називають *відкритою освітою*.

Враховуючи наведене, виділимо три узагальнюючих чинники, що спричинили появу такого явища, як відкрита освіта. Два перших із них можна назвати чинниками освітнього замовлення, а третій – чинником освітньої пропозиції. Ці чинники замикають ланцюг «попит – пропозиція», відображуючи та реалізуючи так ринковий характер побудови сучасного відкритого освітнього середовища.

Перший чинник спричинений тими об'єктивними процесами розвитку суспільства, які пов'язані з появою нових вимог до освітнього рівня людей, до характеру і темпів набуття ними освіти.

Другий чинник пов'язаний з появою нових індивідуальних потреб того, хто навчається щодо забезпечення свого особистісного розвитку та характеру отримання якісної освіти у сучасних умовах.

Третій чинник спричинений тими об'єктивними процесами розвитку суспільства, які пов'язані з появою у системі освіти нових можливостей, що проявляються у розвитку змісту навчання і педагогічних технологій, у створенні додаткових умов для індивідуального особистісного розвитку людини, у поглибленні процесів демократизації та інтеграції освіти, а також у широкомасштабній інформатизації системи освіти, інших підсистем суспільства, з якими система освіти у процесі виконання своїх завдань так чи інакше взаємодіє.

Зазначені чинники взаємообумовлені і взаємодоповнюють один одного. Нова освітня парадигма, що визначила і задекларувала принципи відкритої освіти, була реакцією системи освіти на ці чинники.

Отже, відображуючи сучасні освітні потреби людини, об'єктивні процеси роз-

Рис. 1. Чинники, що спричиняють розвиток системи відкритої освіти

Рис. 2. Чинники, що спричиняють розвиток системи відкритої освіти

виту, завдання і можливості суспільства, процеси інтеграції, демократизації та інформатизації освіти та маючи загально-системний (відносно системи освіти) статус, нова освітня парадигма виступає як головний принцип, що є системоутворюючими для розвитку сучасної відкритої освіти.

Для того, щоб впровадження відкритого освітнього ресурсу у систему післядипломної освіти відбулось ефективно, необхідно позначити реперні точки процесу інформатизації освіти у сьогоднішньому розумінні.

Першою такою віхою є процес інформатизації освіти – створення ефективного електронного освітнього контенту і надання відповідних електронних освітніх ресурсів найширшому колу користувачів.

Другою віхою є всі наявні досягнення в інформаційному суспільстві – створення галузевої інформаційно-комунікаційної інфраструктури, підвищення загальної комп'ютерної грамотності, розробка різних електронних освітніх ресурсів, – все це багатство працювати не буде, якщо не змінити освітні технології.

Досить часто різними педагогами ставиться питання про педагогічну доцільність чи цінність електронних освітніх ресурсів. Проте, при порівнянні з традиційною класно-урочною системою, коли вчитель в аудиторії і книга надають інформацію, у лабораторії проводять експерименти, вирішують завдання, пишуть диктанти і твори, а на іспиті учитель проводить атестацію, яка найчастіше зводиться до контролю запам'ятовування фактів і стандартних дій.

Світова і вітчизняна освітня практика останніх років показала, що використання електронних освітніх ресурсів у межах традиційних освітніх технологій не є ефективною. Бездумне перенесення традиційних прийомів на комп'ютер не тільки не дає позитивного ефекту, а також може нашкодити навчанню.

Домінантою впровадження комп'ютера в освіту є різке розширення меж самостійної навчальної роботи. Очевидно, що єдине можливе рішення у сучасних умовах, що характеризуються гаслом «освіта – через все життя» є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту. Дійсно, важко уявити, що кожного працездатного громадянина, який неперервно підвищує загальний рівень знань, професійну кваліфікацію, «обслуговує» персональний педагог (нехай навіть так званий «мережевий», тобто діючий за допомогою телекомунікацій).

Весь світ приходить до розуміння, що для ефективного використання електронних освітніх ресурсів, інформатизації освіти у цілому, потрібен розвиток нових освіт-

ніх технологій. Домінуючими тенденціями у цьому процесі є розширення можливостей того, хто навчається у самостійній навчальній роботі (аудіовізуальна інформація, практика, атестація) і зростання творчого компонента у діяльності педагога в аудиторії. Передбачається поступовий перехід у діяльності педагога від мовлення до дискусії з тими, хто навчається, а також перенесення багатьох традиційно аудиторних видів занять у поза аудиторну (самостійну) частину навчальної роботи.

Наразі впровадження інтерактивного електронного освітнього ресурсу в аудиторне заняття як наочний посібник чи спроби викладача відправити учня у непідготовлений для освіти, далекий від дидактики Інтернет – це помилкове рішення, від якого в усьому світі вже позбавляються.

При цьому необхідно зауважити, що ні вчителя, ні роботу з книгою ніхто не скасовував, просто роль вчителя, так само як і технології подання текстів суттєво змінюються, але цей процес поки що є досить хаотичним. Розуміння цілей та функцій орієнтує вектор розвитку.

Насправді найкращий електронний освітній ресурс за всіма критеріями поступає вчителю. Дійсно, програмна частина електронного освітнього ресурсу, навіть доведена до рівня експертної системи, не витримує ніякого порівняння з людськими можливостями організації взаємодії (інтерактиву) і здібностями до творчого мислення. Наприклад, учитель знайде зрозумілу відповідь навіть на невдало сформульоване питання, запропонує оригінальне розв'язання задачі. Очікувати подібного від комп'ютерної програми, що виконується за жорстким алгоритмом, не можна. Справедливим є твердження, що комп'ютер діє за принципом «що покладеш – то отримаєш». Електронний освітній ресурс разом з хорошим викладачем може служити лише помічником, що приносить потрібні аудіовізуальні фрагменти і економить час на складних обчисленнях і моделюваннях.

Однією з умов розвитку освітніх технологій є, як мінімум, збереження, а по можливості – розширення можливостей освітнього закладу, особливо – у частині унікальних функцій. Варто зазначити, що реальна лабораторія, навчальна майстерня – цінності вічні, і у нових умовах широкого застосування віртуальних практичних занять значущість реальних експериментів і результативної праці тільки підвищується. Грамотне поєднання нових і традиційних методів може багаторазово поліпшити якісні характеристики і прагматичність освіти.

Перспективи, що виправдовують зусилля з розробки нових методик, нових (сучасних) освітніх технологій, вирішують такі основні завдання:

- кардинальне підвищення значущості самостійної освітньої діяльності завдяки розширенню її функціоналу та зростання ефективності при використанні активно-діяльнісних, особистісно-орієнтованих форм навчання;
- перенесення неінтерактивних компонентів аудиторних занять у сектор самостійної навчальної роботи;
- збільшення часу спілкування з учнями, перехід від мовлення до дискусії, колективного аналізу і спільним дослідженням;
- вихід учасників освітнього процесу на новий рівень взаємодії завдяки повнофункціональній комп'ютерній підтримці замкнутого навчального циклу і дистанційній колективній освітній діяльності.

Вирішення цих завдань забезпечить трансформацію традиційних технологій, заснованих на репродуктивній моделі навчання, у напрямку інноваційних технологій активного навчання. Якщо у першому випадку центральною фігурою є вчитель, що передає свої знання, то у другому – досить самостійний учень, який формує свої компетенції під керівництвом наставника. Важливо відзначити, що внаслідок грамотного застосування електронного освітнього ресурсу у навчальному процесі у межах сучасних освітніх технологій значно збільшується освітня і виховна ефективність праці викладача.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, нові (сучасні) освітні технології стимулюють розвиток творчої компоненти педагогічної діяльності, змінюють роль викладача при повнофункціональній і високоєфективній роботі учнів в активно-діяльнісних, особистісно-орієнтованих формах. Нові освітні інструменти надають віртуальну лабораторію і майстерню, спільну навчальну діяльність розподіленої групи учнів, розширюючи освітній простір школи, коледжу, закладу вищої освіти.

Загальні висновки справедливі для всіх рівнів освіти. При цьому у вищій професійній і післядипломній освіті є особливості, які сприяють розвитку сучасних освітніх технологій та вимагають додаткових рішень. Наприклад, самостійна навчальна робота у вишій традиційно розвиненіша, ніж загальна середня та початкова професійна освіта. Причому домінанта самостійності легко підтримується завдяки прагматизму контингенту учнів, які суміщають у сучасних умовах навчання і професійну діяльність. Значна різноманітність навчальних дисци-

плін, помітна динаміка розвитку наукових знань і технологій вимагають адекватних і ефективних рішень при створенні навчальних матеріалів.

У цілому відкриті освітні ресурси добре узгоджуються з розглянутими особливостями створення і використання електронних освітніх ресурсів нового покоління у вищій школі та системі післядипломної освіти. Об'єднання цих інструментів забезпечує розвиток сучасних освітніх технологій у вищу професійну і післядипломну освіту.

Таким чином, до основних переваг відкритих освітніх модульних мультимедіа систем відносяться:

- відсутність змістовних і технічних обмежень: повноцінне використання нових педагогічних інструментів – інтерактиву, мультимедіа, моделінга поєднується з можливістю поширення у глобальних комп'ютерних мережах;
- можливості побудови авторського навчального курсу викладачем і створення індивідуальної освітньої траєкторії учня: завдяки наявності варіативного виконання електронних навчальних модулів у відкритих освітніх модульних системах можливо вибрати їх оптимальну з персональної точки зору комбінацію для курсу по предмету;
- необмежений життєвий цикл системи: оскільки кожен навчальний модуль автономний, а система відкрита, відкрита освітня модульна система є динамічно розширюваним освітнім ресурсом, що не вимагає скільки-небудь істотної переробки у цілому при зміні змістовних або технічних зовнішніх умов.

Додатково до позитивних можливостей відкритих освітніх модульних систем можна віднести:

- можливість поширення на локальних носіях: вибрані електронні навчальні модулі з сукупного контенту відкритої освітньої модульної системи разом із програмою-реалізатором легко переносяться на компакт-диск;
- користувач відкритої освітньої модульної системи (викладач, студент, учень) стає, по суті, співавтором навчального курсу, для цього надається дві можливості: вибрати потрібний варіант того чи іншого електронного навчального модуля, підготовлений професійними розробниками, або зробити модуль своїми руками для локального або загального використання;
- відкрита освітня модульна система допускає нескінченне розширення по осях: у міру отримання нових знань по предмету у систему легко включається нова тема, нові педагогічні методики або прогрес комп'ютерних технологій відображаються у

нових варіативних електронних навчальних модулів;

- уніфікація моделей і програмних компонентів створює передумови розвитку контент-індустрії електронних освітніх ресурсів.

У сумі зазначені переваги відкритих освітніх систем забезпечують якість освітнього процесу внаслідок розвитку активно-діяльнісних форм навчання, відкривають перспективи нових освітніх технологій, нових форм аудиторної та самостійної навчальної роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Giovannetti E., Kagami M. and Tsuji M. (eds). The Internet Revolution: A Global Perspective (Department of Applied Economics Occasional Papers). NY.: Cambridge University Press, 2003. 292 p.
2. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. К.: Атіка, 2008. 684 с.
3. Осин А.В. Мультимедиа в образовании: контекст информатизации. М.: Агентство Издательский сервис, 2004. Издание второе. М.: Ритм, 2005.

4. Осин А.В. Создание учебных материалов нового поколения. Информатизация общего образования: Тематическое приложение к журналу «Вестник образования». М.: Просвещение, 2003. № 2.

5. Разработка концепции электронных учебников по образовательным областям. Том 1: Отчет о НИР (заключит.) / РМЦ; Руководитель А.В. Осин; А.В. Гиглавый, М.Н. Морозов, О.И. Руденко-Моргун, Ю.М. Тараскин и др.; ГР № 16518. М., 2002. URL: <http://www.eir.ru>.

6. Oliveira C. (European Commission. Information Society Technologies Programme). Information Technology in Education and Citizenship. URL: <http://web.udg.es/tiec/ponencies/pon4i.pdf>.

7. Wiley D. Learning objects and the new CAI: So what do I do with a learning object? URL: <http://wiley.ed.usu.edu/docs/instruct-arch.pdf>.

8. Welsch E. SCORM: Clarity or Calamity? Online Learning Magazine 2002-07-01. URL: http://www.onlinelearningmag.com/training/search/search_display.jsp?vnu_content_id=1526769.

9. SCORM 2004 3rd Edition – Advanced Distributed Learning Initiative. URL: <http://www.adlnet.gov/scorm/index.cfm>.

УДК 378.461 (1-87).007.2

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «КУЛЬТУРА ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ» МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Канюк О.Л., к. пед. н., доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Кіш Н.В., к. пед. н.,
доцент кафедри іноземних мов
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У статті розкрито наукові підходи до розуміння сутності поняття «культури іншомовного професійного спілкування» майбутніх інженерів. Зроблено аналіз понять «спілкування», «ділове спілкування», «професійне спілкування», «іншомовне спілкування», «культура спілкування», «культура ділового спілкування», «культура професійного спілкування», «культура іншомовного професійного спілкування». Виокремлено основні підходи до розуміння культури іншомовного професійного спілкування інженерів.

Ключові слова: спілкування, ділове спілкування, іншомовне спілкування, іншомовне професійне спілкування, культура спілкування, культура іншомовного професійного спілкування, майбутні інженери.

В статье раскрыты научные подходы к пониманию сущности понятия «культуры иноязычного профессионального общения» будущих инженеров. Сделан анализ понятий «общение», «деловое общение», «профессиональное общение», «иноязычное общение», «культура общения», «культура делового общения», «культура профессионального общения», «культура иноязычного профессионального общения». Выделены основные подходы к пониманию культуры иноязычного профессионального общения инженеров.

Ключевые слова: общение, деловое общение, иноязычное общение, иноязычное профессиональное общение, культура общения, культура иноязычного профессионального общения, будущие инженеры.